

Gəlin bunlar haqqında düşünək

Pedaqoji etüd

Ənvər ABBASOV,
Azərbaycan Respublikasının
Təhsil İnstitutunun direktor müavini,
Əməkdar müəllim

Məktəb barəsində hörmətlə danışaq

Şagirdlərlə müxtəlif hazırlıq kurslarında məşğul olanlar kimlərdir? Onlar da məktəblərimizdə çiyin-çiyinə dərs deyən və işlədiyi məktəbin təəs-sübünü çəkən müəllimlərimiz deyilmi? Onlar bir-birinin ardınca ali və orta ixtisas məktəblərinə daxil olan məzunlarımızın uğurlarının hansısa bir ha-zırlıq kursu tərəfindən özünün uğuru kimi qiymətləndirilməsinə necə dö-zürlər? Axı bu, ən azı özünün dövlət və xalq qarşısında missiyasını yerinə yetirən məktəblərimizin, eləcə də müəllimlərimizin zəhmətinin halal-halal nəticələrinə biganəlikdir. Məgər tam orta təhsilini başa vuran hər bir mək-təblinin bir şəxsiyyət kimi inkişafı, formalaşması, insan olaraq yetişməsi əsas məqsəd deyilmi? Məktəblərimizin uşaqlara qayğısının, uşaqlarımızın məktəblərə olan məhəbbətinin təzahürü deyilmi? Şübhəsiz, bu belədir, həm də bir örnəkdir. Biz bu nümunədən nə qədər danışırıqsa, onu bir o qədər şə-rəfləndirir, digər təhsilçilərin nəzərində ucaldırıq. Məktəbə olan mə-həbbəti artırır, bir az da gücləndiririk.

Mən bir dəfə də “müəllim haqqında ehtiyatla danışaq” deyər hörmətli oxucularla fikirlərimi bölüşmüşdüm. Hec şübhəsiz, “məbəd”, “müqəddəs yer”, “insanlığın emalatxanası” adlandırılan məktəb barəsində də hörmət və ehtiramla danışmalıyıq. Bir insan olaraq boya-başa çatdığımız bu təhsil ocaqlarının möhtəşəmliyinə, ucalığına inanmalı, onun əlçatanlığının təmin olunmasına töhfələrimizi verməliyik. İstər valideyn kimi, istər müəllim ki-mi, istərsə də hər hansı bir həyat adamı kimi onu cəmiyyətimizin hər bir sa-həsində qüdsiyyəti olan müqəddəs bir yer kimi daha inamla təqdir və təq-dim etməliyik. Bu, bizim tək-cə vətəndaş, müəllim kimi deyil, həm də bir in-san olaraq vəzifəmizə çevrilməlidir.

Qlobal dünyanın tələbi

Heç kim heç kimə düşünmə demir, fikirləşməyi qadağan etmir. Əslin-də bu heç zamanımızın da tələbi deyil. Çünki qlobal dünya intellektuallıq, intellektuallıq isə düşünmək, özü də mobil və sürətli düşünməyi tələb edir. Biz də özümüzün təhsil quruculuğundakı addımlarımızda bu çağırışlara ca-vab verməyə çalışırıq. Təsədüfi deyil ki, ölkəmizin təhsil siyasətində “yad-daş məktəbindən”, “düşüncə məktəbinə” keçmək bir prioritet istiqamət olaraq fəaliyyətimizin əsasında dayanır. Düşündürən, uşaqlarla mülakimə edər bilən, onların dostuna çevrilən intellekt dərslərlərinin, dərs vəsaitlərinin yaradılmasına çalışırıq. Odur ki, təhsilin bütün pillə və səviyyələri üçün ha-zırlanan məzmun və tədris mexanizmlərində fokuslaşmış düşüncə, onun formalaşması əsas element kimi nəzərdə tutulur. Praktiki fəaliyyətimizdə də bu, önəmli hesab edilir. Əlahəzrət həqiqət deyir ki, onu kütləviləşdirək, ge-nişləndirək, müasir gündəmdə qırmızı xəttə çevirək. Uşaqlarımızın şəxsi-yətinə hörmət edək, onları yaşadığı suallar aləminin seyrindən xəbərdar edək, düşünmək səlahiyyətini özünə qaytaraq.

Müəllimlər və valideynlər bu işdə daha çox məsuldurlar. Bu, tarixi bir missiya olsa da, bu gün daha çox müasirdir və bizdən həddindən artıq mo-billik tələb edir.

Uşaqların arzuları müqəddəsdir

Uşaqların arzuları sualları kimi qeyri-adi və müqəddəsdir. Böyüklərin sevdikləri qədər uşaqlar da arzularına bağlanır, onların heyvətəməz gözəllik-ləri içərisində daha sərbəst və azad nəfəs alırlar. Onlar bu arzularında gələ-cəyin heyvətəməz gözəlliklərinə doğru can atırlar. Sevirilər, sevilirlər, daim öz duyğularının qənirsizliyində süslənirlər. Dünyanın həqiqətlərində mara-q dolu bir qeyri-adilik axtarırlar. Ən yüksək ali keyfiyyətlərin ən yüksək sə-viyyəsini istəyirlər. Ünsiyyətdə səmimiyyəti, yoldaşlıqda sədaqəti, dostluqda məhəbbəti sevirilər. Bizimlə yanaşı gedirlər. Lakin bizdən qabaqda irəlilə-yirlər. Bizdən daha çox zamanəsinə bənzəyirlər. Onların bütün addımlarını risklərlə dolu bir cəsarətlilik izləyir. Bu addımlar bütün mənələrdə uşaqla-rın coşub-çağlayan enerjisinin, tükənməyən marağının, yorulmaq bilməyən fəaliyyətinin nəticəsi kimi meydana çıxır. Həmçinin bu marağı həyatın bü-tün sahələrində olan ən müasir yeniliklər stimullaşdırır. Biz istəsək də, is-təməsək də bu reallıqlar baş verir. Əksər halda uşaqlarımızı yeniliklərdən qorumağa, onların marağ dünyasına bir səd çəkməyə çalışırıq. Bu mümkün olmasa da, səy göstəririk.

İnsanlığın nəminə arzular həmişə təmiz və pak olmuşdur. Onları böyüt-mək, bəsləmək gedən övladların müqəddəs vəzifəsidir. Öyrənmək, inkişaf etmək ardınca gedən uşaqlarımızın təşəbbüslərini boğmaq yox, onların ar-dınca getmələrini dəstəkləməliyik. Onların şəxsində görünən hər hansı is-tedad qığılcımının parıldamasına, alovlanaraq şölənməsinə təkan vermə-liyik. Bu özümüzün dəyişməyimizlə, inkişaf etməyimizlə müşayiət olunsa belə, onu etməli, zəruri bir missiya kimi yerinə yetirməliyik.

Gəlin bunlar haqqında düşünək.